

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 787/2021
03.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца Предузеће КОЛЕ ПЕТРОЛ ДОО Крагујевац, чији је пуномоћник Дејана Зечевић, адвокат у ..., против тужене Стечајна маса Акционарско друштво за саобраћај, туризам и угоститељство АУТОСАОБРАЋАЈ Крагујевац – у стечају, као правног следбеника Акционарског друштва за саобраћај, туризам и угоститељство АУТОСАОБРАЋАЈ Крагујевац – у стечају, чији је пуномоћник Звездана Бубало, адвокат у ..., ради утврђивања потраживања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 5108/20 од 25.08.2021. године, у седници већа одржаној 03.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **УСВАЈА** ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Привредног суда у Крагујевцу 1П 1146/18 од 19.08.2020. године у првом, другом и петом ставу изреке и пресуда Привредног апелационог суда 11Пж 5108/20 од 25.08.2021. године у делу којим је првостепена пресуда у наведеном делу потврђена, и предмет се у истом делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБИЈА се ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 11Пж 5108/20 од 25.08.2021. године у делу којим је потврђена пресуда Привредног суда у Крагујевцу 1П 1146/18 од 19.08.2020. године у трећем ставу изреке, као неоснована.

Образложење

Привредни суд у Крагујевцу је донео пресуду 1П 1146/20018 дана 19.08.2020. године, којом је у 1. ставу изреке усвојио тужбени захтев и утврдио као основано потраживање тужиоца Предузеће КОЛЕ ПЕТРОЛ ДОО Крагујевац према туженом АД за саобраћај, туризам и угоститељство АУТОСАОБРАЋАЈ Крагујевац - у стечају за износ од 14.494.447,14 динара на име главног дуга по основу обезбеђеног потраживања са припадајућом каматом почев од 25.05.2015. године, уз право првенственог намирења из средстава која би се добила продајом имовине на којој је тужилац стекао заложно право на основу Заложне изјаве број ... од 04.11.2010. године; у 2. ставу изреке утврдио као основано потраживање тужиоца према туженом у износу од 35.100.171,92 динара на име обрачуна законске затезне камате на укупно обезбеђено потраживање од

57.878.025,70 динара за период од 04.10.2010. године као дана давања Заложне изјаве број ... до 25.05.2015. године као дана отварања стечаја над туженим, са правом првенственог намирања из средстава која би се добила продајом имовине на којој је стечено заложно право; у 3. ставу изреке утврдио као основано потраживање тужиоца према туженом у износу од 4.325.326,02 динара на име главног дуга по пријављеном необезбеђеном потраживању; у 4. ставу изреке утврдио као основано потраживање тужиоца према туженом у износу од 1.409.937,76 динара на име обрачуна законске затезне камате на необезбеђено потраживање од 4.325.326,02 динара за период од 27.06.2013. године до 25.05.2015. године као дана отварања стечајног поступка над туженим и у 5. ставу изреке обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 2.181.100,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Привредни апелациони суд је донео пресуду 11Пж 5108/20 дана 25.08.2021. године којом је као неосновану одбио жалбу туженог и потврдио пресуду Привредног суда у Крагујевцу 1П 1146/18 од 19.08.2020. године у делу става један, у ставу два, три, четири и пет изреке првостепене пресуде, док је укинуо пресуду у делу става један где је наведено: „... по основу обезбеђеног потраживања“ и „... уз право првенственог намирања“ и тужбу одбацио, те одбио као неоснован захтев туженог за исплату трошкова насталих у поступку по жалби.

Против наведене другостепене пресуде је благовремену и дозвољену ревизију изјавио тужени, којом пресуду побија у делу којим је потврђена првостепена пресуда у ставу један, два, три и пет, због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду по одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/2011 ... 18/2020) и утврдио да је ревизија основана у делу којим се побија другостепена пресуда којом је првостепена пресуда потврђена у првом и другом ставу изреке, док је ревизија неоснована у делу којим се побија другостепена пресуда којом је првостепена пресуда потврђена у трећем ставу изреке.

У делу којим је првостепена пресуда потврђена у трећем ставу изреке, другостепена пресуда је донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, док се ревизијом указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, наводима да је и у том делу другостепена пресуда неразумљива и да противречи сама себи, те да има недостатке због којих се не може испитати, али ова битна повреда одредаба парничног поступка није предвиђена за ревизијски разлог по одредби члана 407. Закона о парничном поступку. Паушално се истиче битна повреда у смислу одредбе члана 386. Закона о парничном поступку, наводом да одлучујући о жалби другостепени суд није дао јасне разлоге по свим жалбеним наводима и разлозима о пропустима у првостепеном пресуђењу на које је ревидент у жалби указивао, без конкретног одређења на које се жалбене наводе то односи.

Према разлозима другостепене пресуде у делу којим је потврђена првостепена пресуда у првом, другом и трећем ставу изреке, у поступку стечаја над АД за саобраћај, туризам и угоститељство Аутосаобраћај Крагујевац - у стечају, тужилац је пријавио потраживање од 57.878.025,70 динара као обезбеђено по Заложној изјави број ... од 04.11.2010. године и необезбеђено потраживање од 4.325.326,02 динара по основу фактура на основу којих је вођен извршни поступак у предмету Ии 1866/16. Оспорено је потраживање пријављено као обезбеђено за 14.494.447,14 динара, необезбеђено потраживање за износ од 4.325.326,06 динара и обрачунате камате од 43.978.897,98 динара. Оцењен је као неоснован приговор застарелости који истиче тужени, и то у односу на потраживање које је обезбеђено заложном изјавом, зато што од момента давања заложне изјаве 04.11.2010. године до отварања поступка стечаја 25.05.2015. године није протекло рок од 10 година, који рок је одређен одредбом члана 379. Закона о облигационим односима. Нижестепени судови тај рок примењују на потраживања тужиоца на која се односи Заложна изјава од 04.11.2010. године, зато што је због својства извршне исправе, изједначавају са одлуком у смислу одредбе члана 379. Закона о облигационим односима. Од тог потраживања је предмет тужбеног захтева оспорено потраживање од 14.494.447,14 динара, које је утврђено у првом ставу изреке првостепене пресуде. На укупно потраживање које је било обезбеђено по наведеној заложној изјави обрачуната је камата за период од давања заложне изјаве 04.10.2010. године до отварања стечаја 25.05.2015. године у износу од 35.100.171,92 динара, што је утврђено потраживање у другом ставу изреке првостепене пресуде. Необезбеђено потраживање, утврђено у трећем ставу изреке првостепене пресуде од 1.409.947,76 динара је по основу фактура из 2013. године које су биле предмет извршења у предмету И 1866/16. Предлог за дозволу извршења поднет је 30.07.2013. године, а поступак стечаја отворен 25.05.2015. године, из чега нижестепени судови закључују да то потраживање није застарело сходно одредбама члана 388. и 374. Закона о облигационим односима.

Потраживања потичу из вишегодишњег пословног односа парничних странака, тужиоца као продавца, а туженог као купца нафтних деривата, по основу уговора о пословној сарадњи који је био закључен 01.11.2002. године. Већ на дан закључења тог уговора тужени је имао доспелу, а неизмирену обавезу на име примљених количина горива у износу од 13.094.814,72 динара а затим је анексом уговора о пословној сарадњи на продаји нафтних деривата од 18.02.2010. године констатована обавеза купца према продавцу за испоручено гориво од 30.421.527,75 динара коју се купац обавезао да измири закључно са 01.06.2010. године. На основу записника о извршеном усаглашавању књиговодственог стања од 29.10.2010. године, који је потписан од стране финансијског директора туженог сачињена је заложна изјава Ов бр .../... од 04.11.2010. године, на основу које је уписана хипотека на непокретности у лист непокретности број ... КО ..., ради обезбеђења потраживања у висини главнице од 57.878,025,70 динара. Записником о извршеном усаглашавању књиговодственог стања од 18.07.2013. године са стањем на дан 15.07.2013. године утврђен је салдо у корист тужиоца од 78.615.683,83 динара, за који записник је утврђено да је оверен потписима и печатима парничних странака. Хипотекована непокретност је враћена решењем Агенције за реституцију од 14.01.2016. године, АА, на основу ког правноснажно решења је брисан терет хипотеке на непокретности. Решење је правноснажно 20.05.2020. године.

Ревизијски суд закључује из тако утврђеног чињеничног стања да потраживање тужиоца према туженом, као продавца према купцу за испоручено гориво, застарела у

застарном року од 3 године из одредбе члана 374. Закона о облигационим односима. У питању је потраживање између правних лица из уговора о промету робе, при чему застаревање тече одвојено за сваку испоруку робе. У конкретном случају потраживање које је обезбеђено Заложном изјавом Ов .../... од 04.11.2010. године, како је утврђено за главни дуг од 57.878.025,70 динара, застарева у истом застарном року, с тим да се рок рачуна од доспелости тог дуга како је одређена садржином заложне изјаве. Садржина заложне изјаве о доспелости потраживања које се обезбеђује није утврђена. На то с разлогом у ревизији указује ревидент. Не може се применити одредба Закона о облигационим односима из члана 379., јер је том одредбом прописан посебан рок застарелости за она потраживања која су утврђена правноснажном судском одлуком, или одлуком другог надлежног органа, или пред њима закљученим поравнањем. Потраживање обезбеђено заложном изјавом туженог, која одредбом члана 15. Закона о хипотеци („Службени гласник РС“ бр 115/2005) у смислу тог закона и закона којим се уређује извршење и обезбеђење јесте извршна исправа, није утврђено правноснажном судском одлуком, нити одлуком другог надлежног органа, поравнањем пред судом или другим надлежним органом, како то прописује одредба члана 379. Закона о облигационим односима. Потраживање обезбеђено заложном изјавом као извршном исправом у смислу члана 15. став 1. Закона о хипотеци, застарева у застарном року који је прописан за то потраживање, а застарни рок рачуна се почев од тренутка падања у доцњу како је одређен заложном изјавом, сагласно одредби члана 7. став 3. Закона о хипотеци. Одредбом члана 26. Закона о хипотеци прописано је да хипотекарни поверилац може да се намири из вредности хипотековане непокретности и после застарелости обезбеђеног потраживања (осим камате и других повремених давања). Међутим, у овом парничном поступку не одлучује се о намирењу потраживања из вредности хипотековане непокретности. Одлучује се о основаности приговора застарелости потраживање чије утврђење се тражи. То питање не решава се одредбом члана 26. Закона о хипотеци јер се та одредба не односи на питање застарелости потраживања, већ на његово намирење. У конкретном случају, хипотеке нема, брисана је правноснажним решењем, те се не ради о обезбеђеном потраживању, нити о његовом намирењу.

Дакле, ревизијски суд је становишта да се примењује одредба члана 374. Закона о облигационим односима којим је одређен рок за застаревање међусобних потраживања правних лица из уговора о промету робе и услуга, јер је тако дефинисан правни однос између тужиоца и туженог, као однос између продавца и купца нафтних деривата, као робе. Ово без обзира на околност да је уговор којим су парничне странке дефинисале међусобне односе назван уговором о пословној сарадњи на продаји нафтних деривата.

Да би правилно одлучио о приговору застарелости потраживања на које се односила заложна изјава, првостепени суд је требало да утврди уговорени рок доспелости обавезе туженог на плаћање, али и садржину записника о извршеном усаглашавању књиговодственог стања од 18.07.2013. године, са стањем на дан 15.07.2013. године, да би закључио да ли је тим записником дошло до прекида застаревања по одредби члана 387. Закона о облигационим односима. Осим што није расправљена садржина тог записника, није утврђено да ли су овлашћена лица са стране туженог потписала записник. Зависно од тог утврђења се може закључити да ли је у стечају пријављено потраживање на име главног дуга обухваћеног заложном изјавом застарело или не. Што се тиче обрачунатих камата, на укупно пријављено потраживање као обезбеђено, не може се прихватити обрачун за правилан, јер је

рачуната камата од дана давања заложне изјаве, 04.10.2010. године, а не од падања у доцњу туженог са плаћањем главног дуга, како то прописује одредба члана 277. став 1. у вези члана 324. Закона о облигационим односима. Не може се прихватити став другостепеног суда, да потраживање на име обрачунате законске затезне камате није застарело, кад није расправљано питање застарелости захтева за главницу, на основу чињенице о доспећу потраживања. Такође, не може се прихватити за правилан став нижестепених судова да је тужени у обавези на плаћање целокупног износа потраживања према тужиоцу, као да се намирује из вредности продате непокретности и то без обзира што је заложно право у време доношења пресуде престало брисањем. Овде се не ради о ситуацији, како то погрешно сматра другостепени суд, да се тужилац мора намирити номинално као што би се намирио и из вредности продате непокретности. Ово зато што је различно право тужиоца престало. Престало је и право приоритетног намирења тужиоца. Тужилац има право на сразмерно намирење из стечајне масе као стечени поверилац, јер без своје кривице не може намирити потраживање као различно, јер га више нема. С тога нема основа ни да се утврди његово потраживање према туженом за камате од отварања стечајног поступка па до исплате главнице.

Ово су разлози због којих је другостепена пресуда којом се потврђује првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке, погрешна, заснована на погрешној примени материјалног права, због чега ни одлучне чињенице нису утврђене, како је напред наведено. Зато је у том делу усвојена ревизија туженог и укинута другостепена и првостепена пресуда по одредби члана 416. став 2. Закона о парничном поступку и предмет враћен на поновно суђење првостепеном суду. Последично, укинута је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у петом ставу изреке првостепене пресуде и одлука другостепеног суда о трошковима поступка по жалби.

Ревизијом се побија другостепена пресуда у делу којим је потврђена првостепена пресуда у трећем ставу изреке, којим је утврђено потраживање тужиоца према туженом по фактурама из 2013. године, по којима је покренуо извршни поступак у предмету И 1866/16 који је обустављен услед отварања стечаја над туженим. И за ово потраживање првостепени суд је утврдио да је засновано на фактурама за цену робе – дизел гориво коју је тужени примио, а цену није платио. Правилан је закључак нижестепених судова да потраживање по рачунима, од којих је најстарији од 13.06.2013. године, до пријаве потраживања у стечају који је отворен 25.05.2015. године, није застарело, с обзиром да је и пријавом у стечајном поступку над туженим дошло до прекида застаревања. У ревизији тужени не износи разлоге због којих оспорава другостепену пресуду у односу на део којим се потврђује првостепена пресуда у трећем ставу изреке, којим је одлучено о потраживању на име главнице из наведеног основа. То су разлози због којих је ревизија у овом делу одбијена као неоснована, по одредби члана 414. Закона о парничном поступку.

**Председник већа - Судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић